

Motion till riksdagen 2011/12: MJ390

av **Marietta de Pourbaix-Lundin (M)**

Proportionalitetsprincipens tillämpning i fråga om strandskyddet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att bättre infoga proportionalitetsprincipens tillämpning i fråga om strandskyddet.

Motivering

Utgångspunkten för självbestämmande i en rättsstat är enskild äganderätt. Denna skyddas i den svenska regeringsformen och av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Denna konvention hindrar dock inte en stat från att inskränka äganderätten till viss egendom för det allmännas bästa. I denna avvägning tillämpas en proportionalitetsprincip som utgår ifrån att en inskränkning inte får vara större än vad som är nödvändigt för att nå syftet med inskränkningen. Bevisbördan på att inskränkningen är proportionell ligger hos det allmänna.

Sverige har strandskydd för stränder till en längd av 400 000 kilometer, vilket motsvarar avståndet mellan jorden och månen. Dessa stränder är skyddade från 100 meter upp till 300 meter, vilket innebär att inskränkningarna avser nära en tiondel av den svenska landytan eller ett område större än hela Danmark. Mot bakgrund av den enormt stora tillgången på stränder i Sverige måste det ifrågasättas om ett generellt strandskydd över huvud taget kan anses vara proportionerligt.

Miljöbalkens regler kring det svenska strandskyddet är omdiskuterade. I enskilda fall finns det åtskilliga exempel på fastighetsägare som hindras att nyttja sin strandfastighet utan att det allmänna redovisat något rimligt skäl för inskränkningen. En starkt bidragande anledning till detta är att strandskyddet är uppbyggt generellt. När en generell norm gäller medför det att den beslu-

Fel! Okänt namn på

tande myndigheten inte behöver motivera sitt beslut. Det är i stor kontrast mot proportionalitetsprincipens utgångspunkt. Proportionalitetskravet från Europadomstolen består i att ägaren ska kompenseras om intrånget är ”påtagligt” (översatt från engelskans ”significant”). Om staten eller kommunen kompenserar ägaren för förlusten, som följer av det påtagliga intrånget som strandskyddet kan innebära, går det att sammanfoga det allmänna intresset som följer av allemansrätten, samtidigt som egendomsskyddet tillgodoses.

Lagändringen SFS 2010:902, som trädde i kraft den 11 maj 2011, ger kommunen befogenhet att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Det är en positiv åtgärd, men förstärker även bilden av att Europakonventionens krav på proportionalitet inte fullt ut tillgodoses i varje enskilt fall. Bevisbördan på att inskränkningen är proportionell bör ligga hos det allmänna.

För att säkerställa att strandskyddet i enskilda fall till fullo är förenligt med Europakonventionens egendomsskydd och dess proportionalitetsprincip, bör regeringen om möjligt se över den rättspraxis som följer av det nya regelverket.

Stockholm den 29 september 2011

Marietta de Pourbaix-Lundin (M)